

KIADÓNYVATA

318 Dl. Ramaseter Róbert B
I. Disztér 2. lte. 8.

1150 Lel
600
320
110

X évfolyam * 9. szám

1929 Január 11 péntek
* 5689 év Tébét 28 *

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Olaj megbizott Dietrich & Stössel Pfata Unirii.

Még csak elvi megegyezés jött létre a kölcsön ügyében

A kölcsön összege, kibocsátási árfolyama és a bankári jutalék kérdésében még differenciák vannak

A Schroeder-Rotschild-Dickers csoport megbízottja Bukaresztbe érkezett a kölcsön folyósítása esetén a Banca Nationala felhatalmazást kap újabb bankjegyek kibocsátására

Maniu bejelentette a régenstanácsnak, hogy Popovici pénzügyminiszter pénteken Párisba utazik

(Bucuresti-Bukarest, január 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) A francia bankárokhoz intézett ultimátumnak, amelyet a kormány azzal küldött el Párisba, hogy osztoztokig adjanak határozott és végleges választ a kölcsön ügyében, megvolt a hatása. Lugojanu államtitkártól szerdán este megjött a Blair-csoport választ tartalmazó távirat, amelyben a bankárok kijelentik, hogy elfogadják a kormány feltételeit és elvben hozzájárulnak a kölcsön folyósításához.

A távirat este nyolc órakor érkezett meg és megelőzőleg már olyan hírek voltak forgalomban, hogy a tárgya-

lások megszakadtak.

de éjjel 11 órakor, miután a táviratot desiffrirozták, a kedélyek megnyugodtak a kedvező értesítés hatása alatt.

Még nincs meg a kölcsön

Mindamellett ezzel még nem lehet a kölcsönt megkötöttnek tekinteni, mert a Párisban létrejött megegyezés csak az elvi akadályokat hátrított el a kölcsön perfektálásának útjából, de a praktikus nehézségek ezután következnek. Popovici Mihály pénzügyminiszter valószínűleg ma éjjel Párisba utazik, de előbb még egy utolsó táviratot kell onnan kapnia.

A pénzügyminiszter maximum 3-4 napig marad a francia fővárosban, mert gyorsan el akarja intézni a még függőben levő kérdéseket, amelyekről a kölcsön tulajdonképeni sorsa függ.

Az ugynevezett bankári részletek ugyanis a legnehezebb és a legfontosabb részei a kölcsöntárgyalásoknak.

Nincs még megállapodás például a kölcsön összege tekintetében, a kibocsátási árfolyam és a közvetítő bankok jutalékának nagysága kérdésében, amelyek még sok nehézséget támaszthatnak a kormányoknak.

után, ami kedvező esetben január végére várható, a külföldi bankárok a kölcsönösszeget azonnal folyósítják, míg a kötvények kibocsátása tetszésük szerint alkalmasnak vélt későbbi időpontban fog megtörténni.

A kölcsön felhasználása

A kölcsön felhasználása tekintetében, mint jelentettük, a kormánynak már kétszer kidolgozott terveze van. Eszerint a folyósításra kerülő összeget így akarják felosztani:

- 25 millió dollárt a Banca Nationala-nak a stabilizációs tervhez alapján,
- 10 millió dollárt forgótöke gyanánt a RMS-nek,
- 10 millió dollárt a CFR-nek forgótöke gyanánt.

A fennmaradó összeget a vasút újjáépítésére fogják fordítani. Azt, hogy erre a célra mennyi jut, most még nem lehet teljes pontossággal tudni, mert

bizonyos összegek az első perctől külföldön maradnak különböző adósságok rendezésére,

egy bizonyos részt pedig a Banca Nationala fog a tervezetében tartani aranyfedezetének gyarapítására és az ezután fennmaradó összeget kapja a CFR az új építési program megvalósítására. Az aranyfedezet gyarapításával kapcsolatban

a Banca Nationala felhatalmazást fog kapni arra, hogy 35 százalékos arany fedezetnek megfelelő értékben új bankjegyeket bocsásson ki,

amint az a háboru előtt volt, azzal különbséggel csupán, hogy míg a háboru előtt a Banca Nationala 35 aranylejtől 100 papirlejt bocsátott ki, most a napi árfolyamhoz közeljáró stabilizációs kurzus alapján fog 100 aranylejtnek megfelelő értékű bankjegyet kibocsátani.

A kölcsön feltételei

A kölcsön feltételeiről az Uj Kelet munkatársának sikerült többek között megtudnia azt, hogy

az összeg 60 és 70 millió dollár között lesz, valószínűleg 65 millió dollár.

A kibocsátási árfolyam tekintetében a bankárok minimálisan 89 százalékos kurzust hajlandók garantálni, míg Románia 92 százalékos árfolyamot kíván. A kölcsön kamatozása tekintetében megvan miükét fél hozzájárulása, amennyiben

a kötvények 7 százalékot fognak kamatozni.

Annál nagyobb ellentét van a bankári jutalék kérdésében, ahol a francia-amerikai pénzcsoport a kölcsönösszeg 5 százalékát kívánja és arra hivatkozik, hogy Lengyelországnak folyósított legutóbbi kölcsönből 5,40 százalékos jutalékot kaptak. Ezzel szemben a román kormány azon az állásponton van, hogy

a kölcsön garantálására lekötött kifizetőbiztosítékok mellett szó sem lehet ilyen magas komisszióról.

Valószínű tehát, hogy a jutalék 4 és 5 százalék között lesz. Ugyancsak tisztázásra vár az a nagyon fontos kérdés,

hogy a valószínűleg 65 millió dollár összegű kölcsönt teljes egészében folyósítják-e a bankárok, amely esetben a tényleges kölcsönösszeg, a költségek hozzászámításával, 75 millió körül fog mozogni, vagy pedig a 65 millió dollárból vonják le az összes költségeket és

ebben az esetben Románia alig 55 millió dollárt kap kézhez.

A kormány természetesen az első megoldást kívánja, minthogy a 65 millió dollárt már fel is osztották.

A stabilizációs törvények

Amennyiben mindezen kérdésekben Popovici Mihálynak sikerül megegyezésre jutnia a bankárokkal, sor kerül a kölcsönösszerződés előzetes aláírására. Ebben a provizórikus megállapodásban a kormány kötelezettséget vállal arra, hogy a legrövidebb időn a következő törvényjavaslatokat meg a parlamenttel:

1. Az autonóm amortizációs pénztár felállításáról.
2. A kölcsön garantálására lekötött biztosítékok.
3. A lej stabilizációja.
4. A Banca Nationala szabályzatának módosítása.

5. A tulajdonképeni kölcsönösszerződés. Ezen javaslatok nagyobb része már elkészült és a többi is befejezés előtt áll. Az összes javaslatok megszavazása

Popovici pénzügyminiszter ma Párisba utazik

A Rador jelentése szerint Maniu Gyula miniszterelnök ma kihallgatáson jelent meg a régenstanácsnál, amely előtt ismertette a párisi tárgyalások eredményeit és közölte, hogy Popovici Mihály pénteken a francia fővárosba utazik a kölcsön összegének, a komisszió díjának és a kibocsátási árfolyamnak végleges megállapítása végett. Valószínű, hogy ez sikerül is fog, mert a kormány további koncepciókat tenni nem hajlandó és formális „non possumus”-al válaszolna bármely esetleges újabb nehézségre. A párisi egyezmény preliminális aláírása után a pénzügyminiszter azonnal hazaérkezik és még január hónapban a parlament elé terjeszti a lej stabilizációjáról szóló törvényjavaslatot. Beavatottak szerint a kölcsön összege 60-70 millió dollár között lesz, amelyből 25 millió a Banca Nationala részére szól, a stabilizációs alap számára, 10 millió a jövőbeli igazgatóság részére, a többit pedig állami beruházások céljaira fordítják.

A pénzügyminiszter mellett a kölcsönügynek érdekes politikai vonatkozásai is vannak. A csüörtökön délután megjelent „Adeverul” feltűnésteltető értesítéseket közöl a párisi tárgyalások kulisszatitkairól. A lap szerint Buzdugan Gheorghe, a régens fia, nem csupán a kormány informálására jött haza és valószínűleg nem tér vissza külföldre.

Buzdugan tegnap megjelent Maniu Gyula miniszterelnöknel kihallgatáson

és ez alkalommal visszaadta megbízatását.

Ez állítólag annak tulajdonítható, hogy Buzdugan a párisi tárgyalások kelles közepén váratlanul, minden felhatalmazás nélkül átutazott Londonba és Titulescu ottani román követel együtt külön tárgyalásokat kezdett angol pénzügyi körökkel. Mint ismeretes, a volt külügyminiszter, amióta ismét elfoglalta londoni állását, folyon arra igyekszik rábírn a City vezetőkre, hogy gyakoroljanak befolyást a bukaresti kormányra, hogy szaksítsa meg a tárgyalásokat a túlzott követelésekkel fellépő párisi bankárokkal és London felé orientálódják. Ez vezette Buzdugant is arra, hogy otthagya Páris és Londonba menjen, ami azonban

a Blair-csoportnál nagy megütközést keltett, mert most már nem tudták, hogy Buzdugan a kormány hozzájárulásával utazott-e az angol fővárosba, mert igenlő esetben a tárgyalásokat megszakították volna.

Buzdugan itthon marad a londoni kirándulás miatt, de a londoni tárgyalásoknak mégis lett konkrét eredménye, amennyiben tegnap

Bukaresztbe érkezett Wolff Drummond angol bankár, aki a londoni Schroeder-Dickers pénzcsoport kölcsönajánlatát hozta magával.

Drummond ma délelőtt kihallgatáson jelent meg Maniu miniszterelnöknel és ismertette vele az angol ajánlat részleteit.

Az idei évad legnagyobb film-szenzációja!

A legújabb Pat és Patachon-burleszk!

Egész Európa ezen a filmen kacag!

Pat és Patachon mint potyautasok

Szinrekerül a Magyar Színházban: Szombaton 3, 5, 7 órákor. Vasárnap 2 1/2, 4 1/4, 6, 7 1/4 órákor. Hétfőn 3, 5, 7 és 9 órákor!

ek:

- 612 lej
- 221 "
- 306 "
- 170 "
- 238 "
- 170 "
- 136 "
- 272 "

- 476 "
- 102 "
- 85 "
- 119 "
- 119 "
- 95 "
- 115 "
- 25 "
- 25 "
- 25 "
- 25 "

ban,

E

N

ben.

ben.

rud-zág,

tálya

A román-oroszközeledés

(Bucuresti-Bukarest, január 10. A román külpolitika legsúlyosabb kérdése már évek óta a román-orosz viszony rendezése. Románia mind a mai napig sem állította helyre a diplomáciai viszonyt Oroszországgal, aminek oka nemcsak a megváltozott kormányformában, a szovjetben, rejlik, hanem elsősorban a besszarábiai kérdésben. Románia nem hajlandó Besszarabiáról lemondani; történelmi tényekre hivatkozik, arra, hogy ez az orosz tartomány régebben Románia integráns része volt, amely 1918-ban hatalmas többséggel mondotta ki csatlakozását Romániához. Ezt a csatlakozást elismerik a békeszerződések, de ezenkívül ratifikálta azt külön is Franciaország, Anglia és Olaszország is. Ezzel szemben a szovjet nem hajlandó lemondani Besszarabiáról. Így azután mind a mai napig sem sikerült helyreállítani a normális viszonyt a két ország között.

A Dnyeszter két partján farkasszemé néz egymással két világéret; mindkét oldalon állig felfegyverzett hatalmas őrségek állják el a szabad közlekedés útját. A Dnyeszteren, a 600 kilométeres fronton senkinek sem szabad átkelnie. Hadizóna a határ melléke, drótkerítés, katonai őrség szegélyezi az egész vonalat. Ez az állapot, párosulva a szovjeteknek azzal a törekvéssel, hogy egy-egy kommunista szervezőt küldjön át Romániába, időről-időre hatalmas, felfegyverzett orosz bandák rablótámadásaival, nem járul hozzá az ország pacifikálásához. Megszüntetésükre nem egyszer indultak meg a tárgyalások, de mindaddig nem vezethetünk sikerre, mert Oroszország nem hajlandó elismerni Besszarábia csatlakozását, viszont egyetlen román kormány sem hajlandó területi kérdésekről vitatkozni. Így azután mind a három ízben eredménytelenül oszlott szét az a konferencia, amelyet hol itt, hol ott, legutóbb Bécsben tartottak. Mindössze annyit sikerült eddig elérni, hogy havonta vegyes bizottság ül össze a határmenti nagyobb helységek valamelyikében, egyszer román, egyszer orosz területen, hogy az előfordult határintézkedéseket megvizsgálja.

Pedig mind a két országnak nagy szüksége volna egyrészt a nyugalomra, másrészt a gazdasági kapcsolatok felvételére. Odesszába Nyugateurópából Románián keresztül vezet a legrövidebb út; a Duna Brailáig és onnan a Fekete-tengeren. A nyugateurópai iparnak ez volna a legolcsóbb útja Déloroszország felé. De a román ipar is egyszerű piacot találna Oroszországban, viszont a szovjet is könnyen helyezhetné el produktumai egy jelentékeny részét Romániában.

Most úgy látszik megértett a kérdés a megoldására, Oroszország megkereste Lengyelországot: léptessék életbe a gyakorlatban is a Kellog-paktumot, másszóval vegyék fel újra a diplomáciai kapcsolatokat, amelyet a gazdasági kapcsolatok felvétele követne. Lengyelország nem hajlandó Oroszországgal semmiféle paktumra mindaddig, amíg ugyanazt a paktumot Románia is alá nem írja. Emiatt Lengyelország kérdést intézett Romániához; azok a nagy tárgyalások, amelyeket Mironescu külügyminiszter Maniu miniszterelnökkel, majd Duca volt külügyminiszterrel folytatott és amelyek a régénstanácsnál kért egyórás audienciával fejeződtek be, ezzel a lengyel közvetítéssel állanak összefüggésben.

Románia hajlandó felvenni a normális kapcsolatokat Oroszországgal, ehhez azonban mindenek előtt az szükséges, hogy Oroszország a területi status quo-t elismerje, azaz a besszarábiai kérdést elintézzék tekintse. Ennek előzetes lezöngézése után Románia hajlandó Oroszországgal a tárgyalásokat megkezdeni s azok minden kétséget kizáróan eredményre is vezetnének.

Bucurestben vegyes érzelmekekkel fogadják az új lépést; sokan vannak, akik annak őszinteségében kételkednek. Azt hiszik, hogy a szovjet csak tapogatózik, hogy a Maniu-kormány álláspontját megismerje, azonban most sem akarja a komoly megegyezést. Mások azonban

arra hivatkoznak, hogy a szovjetnek szüksége van arra, hogy békés szándékainak kézzelfogható bizonyítékát adja, ugyanis az orosz gazdasági viszonyok annyira rosszak, hogy azokon csakis hatalmas kölcsönrel lehetne segíteni, amit ma csak Amerika tudna megadni. Viszont az Egyesült-Államok nem adnak kölcsönt, ha nincsenek meggyőződve annak biztonságáról. Amerika békét akar s ezért kell Oroszországnak keresnie a megegyezést a szomszédokkal.

Bármiképpen is álljanak a dolgok, annyi bizonyos, hogy az új kormány nem áll utójában a megegyezésnek. A Maniu-kormány mindjárt hivatalbalépésekor kijelentette, hogy szomszédjaival békében és barátságban akar élni, de ezt a szándékot hangsúlyozta eddig minden kör-

mány is. Külpolitikai kérdésekben a legteljesebb összhang van meg a pártok között; a Maniu-kormány sem követ más külpolitikát, mint elődei. Ha a szovjet tényleg őszintén óhajtja a békét és a barátságot, úgy Románia készen áll, azonban bizonyos, hogy egyetlen olyan kormányra sem lesz az országnak, amely területi kérdéseket újra vita tárgyává engedne tenni.

Egy román-orosz megegyezés nemcsak a két országnak, de egész Európának fontos érdeke; ma, amikor az egyes országok közötti vitás kérdéseket sorban elintézték, amikor Németország minden volt ellenfelével, már megegyezett, még csak az orosz kérdés maradt elintézetlenül. Remélhetőleg a legutóbbi kísérlet eredményre vezet és megszüntet egy évtizedes abnormális, káros állapotot.

Dr. Kovács Jenő.

Zubkovné pörösködik . . .

Katasztrófális anyagi helyzete arra indítja, hogy rokonságától bíróság útján erőszakoljon ki apanázsát

München, január 10. — Az egyik müncheni bíróság előtt ma olyan pör tárgyalása kezdődött meg, amely a benne szereplő személyiségekre való tekintettel széles körben érdekli a nagyközönséget. Nem kevesebbről van szó, mint arról, hogy Zubkovné, aki orosz hercegnő és Schaumburg-Lippe herceg elvált felesége, pénzügyi zavarban van és ezt a kellemetlenséget egy, Schaumburg-Lippe Adolf herceg ellen beadott kereset révén akarja magától elhárítani.

Zubkovné olyan igényekkel áll elő, a melyek állítólag a herceggel való házassága következtében jogosultak. A panasz korábbi egyezkedési tárgyalásai eredményének megsemmisítésére, 2500 márkára havi apanázsra fizetésére, a korábbi apanázs valószínűsítésére és a herceg ezüstkincsei egy részének kiadására vonatkozik. Müncheni jelentés szerint Zubkov asszony csak kevés reménye van arra, hogy a pört megnyerje. Annak ellenére, hogy Zubkovnénak tudomására hozták ezt, igényeivel mégsem lépett vissza, sőt kibővítette azokat.

Az újabb követelések nyilván arra vezethetők vissza, hogy a volt hercegnő katasztrófális anyagi helyzetben van. Férje eltávóása óta Ivanov volt orosz ügyvéd befolyása alatt áll, akit teljhatalommal ruházott fel. Teljhatalmu megbízottként Ivanov nemrégiben egy versenystájlót vásárolt, jórészt hitelben, noha nagyon jól tudta, hogy Zubkovnénak nincsenek meg a kellő anyagi eszközei egy versenyistálló fenntartására. A hitelt főleg azért kapta meg, mert azt állította, hogy Zubkovnénak rengeteg pénzt kell kapnia a Schaumburg-Lippe háztól. Ezzel szemben viszont a Schaumburg-Lippe ház udvartársai hivatala kijelentette, hogy Zubkovné asszonynak csekély apanázsán kívül egyáltalán semmire sincs igénye.

A helyzet különben is kezd komolylyá válni. Zubkovnéra nézve, amennyiben a „medve bőrére” már vándorolt is helyezett forgalomba.

Annai bizonyos, hogy a volt hercegnőnek sürgősen kivezető utat kell találnia ebből a helyzetből, különben elmerül adós sárgai tengerében.

A Zsidó Árvagondozó kolozsvári helyi csoportjának 1828. évi közgyűlése

(Cluj-Kolozsvár, jan. 10. Az Uj Kelet tudósítójától). Az Árvagondozó kolozsvári helyi csoportja folyó hó 6-án d. u. élnék érdeklődés mellett tartotta meg évi közgyűlését. A közgyűlésen Kolozsvár zsidó társadalmának számos hölgy és férfitagja vett részt, kik részint tagjai az Árvagondozónak, részint vendégek voltak.

Dr. Leitner Fülöp, mint a helyi csoport elnöke, elnöki megnyitójában rá-

mutat két fontos körülményre, amelyek az egyesület anyagi helyzetére nagy jelentőséggel bírnak. Az egyik az, hogy a Joint beszüntette teljesen a helyi csoport támogatását, miáltal teljesen saját erőnkre vagyunk utalva. 1928. évben juttatott ugyan még egy bizonyos összeget, ez azonban alig fedezte a vidékről behozott árvagyermek ellátási költségét. A kolozsvári árvák és özvegyek segélyezését azonban az Árvagondozó

Ne vegyen Rádiót vagy alkatrészt

addig, amíg nem hallotta az **ELECTRICA** szenzációs teljesítményű gépeit. Díjtalan bemutatás **Rádió-Szalonunkban**. Kívánságra bárki lakásán vételkötelezettség nélkül készülékeinket üzembe helyezzük. Alkatrészek nagy raktára. Kérje terjedelmes nagy árjegyzékünket.

ELECTRICA

Cluj, Piata Unirii No. 28.

Eladás nagyban és kicsinyben!

Eladás nagyban és kicsinyben!

A kulturember ideális soványítója a

svéd OSMOS-habfürdő!

Fogyasztó hatása nem radikális, hanem intenzív. Kapható minden gyógyszerárban, drogériában, illatszertárban, de 190 lel beküldése ellenében egy fürdőt franco küld a vezérképviselet!

Dobos József vegyész-mérnök Timisoara, Strada Jancu Vacarescu 8.

már 1928. évben is kizárólag a helyi társadalomtól gyűjtött pénzekből végezhetette.

A gazdasági és egyéb kedvezőtlen viszonyok miatt azonban a helyi csoport tagdíjbevétele 1928. évben csökkent az előző évhöz képest, miáltal csak nehezen tudtuk eleget tenni feladatunknak. Lelekes munkatársakra van szükségünk, olyankora, akik egyesülve tünk céljait munkánk nagy jelentőségét fel tudják fogni, kik támogatni akarják bennünket, hogy magunkra vállalt kötelezettségünknek eleget tegyünk. A legszébb munka az, amit szerveztünk véghez: „Veszendő zsidó árvagyermek ment meg a produktív életnek”. Az elmúlt esztendőben 28 árva gyermek kikerült az Árvagondozó helyezett el és gondoskodott róluk, szabadult fel különböző iparágban és ma már nemcsak saját Kenyerét keresi meg, de özvegy édesanyját és kiskorú testvéreit látja el.

Kéri a jelenlévő hölgyeket és urakat, fejtsenek ki propagandát, legyenek segítségünkre egy nagyszabású taggyűjtési akció eredményes levezetésében.

A titkári jelentésből kitűnik, hogy jóvedelmünk csökkenése dacára a nyaralattási akciót sikerült még intenzívebben, mint az elmúlt esztendőben levezetni.

Svájci fekvésű tihutai nyaralótelepünkön a legjobb ellátás mellett nyaraltattunk 4 hétig 71 gyermeket és 8 hétig 17 gyermeket, kik átlag 3 kgr. súlytöbblettel tértek haza.

Szerveztünk jövője csak akkor lesz biztosítva, ha megvalósítjuk jelszavunkat: „Ne legyen Kolozsvárt zsidó család, aki a Zsidó Árvagondozó tagja ne lenne”.

A pénztári és ellenőri jelentés felolvasása után a közgyűlés a következő vezetőséget választja meg 1929. évre: Elnök: Dr. Leitner Fülöp. Tiszteletbeli elnök: Neuberger Zsigmondné. Társelnökök: Grün Mór, László Jenő. Dr. Neufeld Jenőné, Sipos Jenő. Alelnökök: Kelemen Bernát igazgató, Neumann Mór. Pénztárnok: Steiner János. Főtájtár: Grünwald Géza. Ellenőrök: Boros Samu, Brecher Zsigmond, Hegedűs Kálmán, Kertész Márton. Jogtanácsosok: Dr. Fenichel József, Dr. Horváth Jenő, Dr. Márk Hillel és ezenkívül egy 80 tagú választmányt.

Az Olen

Arad

(Bucuresti) Kelet tudósi vezérigazgató Brassó, Buk Szinaja álló zeteközi utaz és személyl leteurópai é cökban, Ku kin át Hegy ve Szob- ban.

A bukaresti vetkező nyu vetlen jegyi van Holland (Hoek van F sodosztályu Amszterdam, Holland, Ro gen, Anvers St. Pierre, I viere állomá

Brassó a jegyüzeteke Rotterdam, Arad, Kol állomásokon Rotterdam, vetlen jegye

Arad, Bu sok harma árusítanak ző minden v ierdam és doriók r sze azok részér suti pénztár más okmány kivándorlók werpen) irá lön igazolvá belga külüg a kartonle a jegyüzete menetidjak számítva, d CFR által váltási árfo aluli gyerm zötti gyerm aluli gyerm kérnek, félá

Az utaso yllhetik pod kiló súlyig, ban és Belg ha egyébbe gyásként v kincstári, re delkezésebbe tyát, maeska Megengedett nak vagonb kedelmi uta mazó bőrön vászon, bec mérmöki mlt ságig, az ip azok mind latra állanak

A hamisan amit a CFR leőrözni, a frank fuvarc bruttó súly, t

Az ország hat állomása megkezdte a közvetlen jegyfüzetek árusítását Nyugateurópa felé

Arad, Bukarest és Kolozsvár direkt kivándorlójegyeket is árusít

(Bucuresti-Bukarest, jan. 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az államvasutak vezérigazgatósága rendeletére Arad, Brassó, Bukarest, Kolozsvár, Ploesti és Szinaja állomások megkezdtek a nemzetközi utazási jegyfüzetek árusítását és személypodgyászok felvételét a kelet-európai és északnyugateurópai relációkban, Kurticson, vagy Biharpuspökin át Hegyeshalom és Nikesdorfi, illetve Szob-Marchegg-Passau irányában.

A bukaresti pályaudvari pénztár a következő nyugati állomásokra ad ki közvetlen jegyfüzeteket: London via Hock van Holland Vlissingen, vagy Ostende (Hock van Holland felé csak első és másodosztályú jegyeket adnak), továbbá Amszterdam, Arnheim, Haag, Hock van Holland, Rotterdam, Utrecht, Vlissingen, Anvers, Bruxelles, Dover, Grand St. Pierre, Liège-Quill, Ostende és Verriere állomásokra.

Brassó a következő relációkra ad ki jegyfüzeteket: London, Amszterdam, Rotterdam, Bruxelles, Dover.

Arad, Kolozsvár, Ploesti és Szinaja állomásokon Londonba, Amszterdamba, Rotterdamba és Bruxellesbe lehet közvetlen jegyet váltani.

Kivándorló-jegyek

Arad, Bukarest és Kolozsvár állomások harmadosztályú kartojegyeket is árusítanak az ilyen osztállyal rendelkező minden vonathoz Amszterdam, Rotterdam és Anvers relációiban, kivándorlóik részére. Ezeket a jegyeket csak azok részére fogják kiszolgáltatni a vasúti pénztárak, akik utlevélrel, vagy más okmányokkal igazolni tudják, hogy kivándorlók, viszont az Anvers (Antwerpen) irányába utazóknak még külön igazolványt kötelesek felmutatni a belga külügyminisztériumtól. Ugy ezek a kardonlemezű készült jegyek, mint a jegyfüzetek 30 napig érvényesek. A menetdíjak német márkában vannak kiszámítva, de lejben kell fizetni őket a CFR által megállapított hivatalos váltási ártalom szerint. A négy éven aluli gyermekek ingyen, a 4—10 év közötti gyermekek és azok a négy éven aluli gyermekek, akiknek külön helyet kérnek, féláron utaznak.

A kézi és személypodgyász

Az utasok a vagonokban magukkal vihetik podgyászukat Romániában 30 kiló súlyig, Ausztriában, Németországban és Belgiumban csak 25 kiló súlyig, ha egyébként a holmi személypodgyásként való szállítása nem ütközik a kincstári, rendőri, vám és egyéb rendelkezésekbe. Kisebb háziállatokat, kutyát, macskát is lehet a kocsiokban vinni. Megengedték még a következő tárgyaknak vagonban való vitelét is: a kereskedelmi utazók mintakollekcióit tartalmazó bőröndök, rúdli, ski, korcsolyavászon, becsomagolt kézi hangszerek, mérnöki műszerek négy méter hosszúságig, az iparosok kézi szerszámai, ha azok mind kizárólag személyi szolgálatra állanak.

A hamisan bejelentett podgyász miatt, amit a CFR közveinek joguk van ellenőrizni, a feladó maximum 15 aranyfrank fuvardíjtöbbletet fizet kilónként a bruttó súly után, de bármilyen súlyról

is legyen szó, minimálisan 30 aranyfrankot, viszont a feltételeken megengedett podgyász után minden bruttó kiló-

gramm után öt frankot, de legalább is 10 frankot kell birsággként felülfizetni. Romániában a feladó mindkét esetben

kilónként 400 lej birságot fizet. Az angol, belga és tengeri (La Manche) útvonalon az egész jeggyel utazók 30 kilóig, a féljeggyel utazók 20 kilóig díjmentesen vihetik magukkal a podgyászukat, míg a kivándorlók a holland és belga vasútvonalakon egész jegy után 100 kiló, féljegy után 50 kiló podgyászt vihetnek magukkal díjmentesen.

A kormányegyszakaszos törvénnyel feloszlatja az összes községi és megyei tanácsokat

(Bucuresti-Bukarest, január 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kormány egy-

szakaszos törvényjavaslatot készített, amely feloszlatja valamennyi községi

és megyei tanácsot a közigazgatási reformra való tekintettel. A községi és megyei tanácsok feloszlatásának hírvártaul érte az érdekelteket, akik csak január végére vagy februárra várják ezt. A tanácsok feloszlatása mindenestre radikális megoldása annak a kérdésnek, amely így természetesen maga után vonja az új közigazgatási törvénynek s a velejáró decentralizációnak a legrövidebb időn belül való megvalósítását is.

WIMPASSING

hócipő a védelem, eső, hó és sár ellen.

Gál védő feltevése szerint az Erdélyi-pert megindító anonim-levelet a Frankfurterti biztosító titkárnője írta

Egyre érdekesebb fordulatok tarkítják az Erdélyi-per tárgyalásait. Bebizonyult, hogy Erdélyi Béla kölcsönös biztosítási ügylete előtt már tíz hasonló ügyletet kötött ügyfeleivel a Frankfurterti biztosító

Budapest, január 10. Az Erdélyi-per mai tárgyalásán Gál Jenő védő Kerekes Ignác biztosítási tisztviselő személyében új tanút jelentett be, kinek tudomása van Erdélyiek kölcsönös biztosításának olyan körülményeiről, amelyek ezt a kérdést más oldalról és az eddig elhangzott tanuvallomásokkal homlokegyenest ellenkező megvilágításba helyezik. A bíróság elrendelte a védelem tanujának kihallgatását. Kerekes Ignác kihallgatásának során előadja, hogy a Frankfurterti biztosító vezértitkára volt s annak idején, amikor Erdélyi megkötötte a kölcsönös biztosítási szerződést, az üzletek nagyon rosszul mentek s ezért kissé feltűnő volt a rendkívül nagy összegű biztosítás.

Néhány hónappal utóbb egy ízben referált Szántó vezérigazgatónak s referátuma végzetével a vezérigazgató említette neki, hogy egy nagyobb összegű biztosítási fizetést szeretne előállni, mert a férjéről utóbb rossz információkat kapott. Nevet a vezérigazgató akkor nem említett, előtte de most már egészen világos, hogy az Erdélyi-féle biztosításról volt szó. Szántó vezérigazgató, amint most utólag rekonstruálja az eseményeket a májusi mérgezés után akarta stornóztatni a biztosítási szerződést.

Temesváry ügyész, majd Gál Jenő védő tesznek fel kérdéseket a tanuhoz. Védő egyik kérdésére Kerekes kijelenti, hogy a kölcsönös biztosítás szokott dolog, különösen olyan házasságoknál, ahol nincs gyermek.

Tanu nem tartja a biztosítás ezen formáját sem erkölcsiellenesnek, sem az üzletkörüben jellemző szokásokkal ellentétesnek.

Tanu a meghatározottan állítja, hogy amik a Frankfurterti biztosítónál volt, ő maga egyedül tizenkét ilyen kölcsönös biztosítást kötött s az intézet ezek mindenképp akceptálta.

Gál Jenő védő a tanu e szavai után rámutat arra, hogy Solti és Szántó vezérigazgatók szokatlannak minősítették tanuvallomásaikban a kölcsönös biztosítási üzletet és azt állították, hogy az ilyen üzlet a legnagyobb ritkaságok közé tartozik.

Abban az esetben, ha beigazolódná,

hogy Kerekes állításait felelnek meg a valóságnak, a két vezérigazgató eskü alatt valótlant állított. Védő kéri a bíróságot, rendelje el a Frankfurterti biztosító könyveinek átvizsgálását, hogy az igazság ebben az ügyben kétséget kizáró módon megállapítható legyen.

Schadl elnök felhívja Kerekeset, hogy hogy az általa kötött kölcsönös biztosítási ügyleteket sorolja fel Tanu név szerint csak három üzletfelé emlékszik, de kijelenti, hogy megvannak átvizsgálva az összes üzletekre vonatkozó féljegyzései s ezek alapján igen könnyen felsorolhatja a Frankfurterti biztosítónak az ő közvetítésével kötött kölcsönös biztosítási ügyleteit. Kerekes felajánlja, hogy egy óra múlva ismét megjelenik a bíróság előtt féljegyzéseivel.

Temesváry ügyész kéri ezután a bíróságot, hogy rendelje el Kerekesnek László Ernővel, valamint Solti és Szántó vezérigazgatókkal való szembeállítását és azt, hogy a Frankfurterti bírósága a bíróság rendelkezésére az 1920—1927 évi kölcsönös biztosításokról vezetett könyveket.

A bíróság ezt elrendeli és a szembeállítás Kerekes Ignác kihallgatását fel-függeszti.

Az elnök ekkor az irázzakértők szakvéleményének meghallgatását rendeli el. Fischhof Gyula szakértő Forgács Anna különböző életkorból származó kézírásainak elemzése után arra a megállapításra jutott.

hogy Forgács Annának tizenöt éves korából származó írása már dekadens, idegességre valló és kusza.

Fischhof átvizsgálja a perben szereplő s hamisítványos összes okiratokat, változatok stb. s a meghatározottan állítja észleletei alapján, hogy Forgács Anna kezétől származó egyetlen hamis okirat sincs az iratok mellett. A millstatti névtelen levélre vonatkozóan az irázzakértő azt állapítja meg, hogy csak nagyon kevésbé hasonlít a kézírás a Thiem Hilda, millstatti szóbalány írásához s szerinte valószínűbb, hogy a névtelen feljelentés trója magyar anya-

nyelvű nő volt. Haas Ottó ellenőrző irázzakértő hasonló értelemben adja le az ő véleményét.

Ezután az elnök szünetet rendelt el, melynek tartalma alatt az inspekciónak rendőrségi leigazoltatta a teremben levőket. Szünet után a közben beidézett Szántó Dezső vezérigazgató kihallgatását kezdték meg.

Szántó Dezső vallomásaiban azt állítja, hogy abban az időben, mikor a millstatti gyilkosság történt, még szokatlan dolog volt a kölcsönös élethbiztosítási ügyletek költése, amit a titkárral akar bizonyítani.

A vallomás további során azonban mégis kiderült, hogy Kerekes féljegyzései helyt állanak, amennyiben körülbelül 10 ilyen ügyletet kötöttek meg a millstatti eset előtt.

Solti igazgató kijelenti, hogy valójában az üzletszerzők forszírozták ezeket az ügyleteket.

Gál védő rámutat arra, hogy a millstatti eset után Solti és Schumacher igazgatók egy titkárnő kíséretében utaztak el Millstattba. Ez a titkárnő német volt.

amí ama feltevést látszik igazolni, hogy ez a német titkárnő írta azt a bizonyos anonim-levelet, melynek alapján a büntető eljárás megindult.

Kéri ennek igazolására a titkárnő irásának irázzakértők által való megvizsgálását.

A bíróság nem döntött Gál védő utóbbi indítványa fölött, sőt Kerekes sem eskette meg vallomására, arra való hivatkozással, hogy a tanu vallomása ingadozó volt.

A bíróság eme döntése ellen Gál védő semmisségi panaszt jelentett be. A tárgyalást szombatra halasztották.

— Az időjárásban nem lesz változás. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognózisa szerint az időjárásban lényegesen változás nem várható.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánásági zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Az Uj Kelet olvasóiboz

Több, mint tíz év óta áll változatlanul az Uj Kelet a zsidó közélet frontján és ez alatt az idő alatt meg nem alkuó hírdetője volt az ittélő zsidóság összes politikai, szociális és kulturális követeléseinek.

Az Uj Kelet hűtör és gerinces, soha meg nem alkuó politikájának győzelmét jelenti, hogy az erdélyi zsidóság szóhoz és képviseléshez jutott az ország parlamentjében, de ez a mi győzelmünk nem jelenti a magunkra vállalt harc végét. Erőnk és függetlenségünk teljes tudatában fel kell készülnünk a legsúlyosabb feladatra: az ittélő zsidóság emberi és népkisebbségi jogainak megvédésére.

A mi egyetlen erőnk ebben a harcban előfizetőink tábora és minél jobban szélesedik ki ez a tábor, annál eredményesebben tudunk a magunkra vállalt feladatoknak megfelelni. Epen ezért kérő szóval fordulunk olvasóinkhoz, sokszorozzuk meg támogatásukat, most, amikor lokozottan van szükség a zsidó sajtóra. Küldjék be haladéktalanul előfizetési hátralékukat, újítsák meg előfizetéseiket és szerezzenek új előfizetőket. Gondolják meg, hogy minden előfizető egy-egy becsületes katonát, egy-egy újabb harcot jelent abban a kemény küzdelemben, amelyet a zsidó sajtónak végig kell harcolnia.

Aki az Uj Keletre előfizet, nemcsak a zsidó sajtóval szemben teljesíti kötelességét, de Erdély legnagyobb, legmegbízhatóbb és legjobban szerkesztett napilapjához jut hozzá, amely olvasóit pontosan és megbízhatóan értesíti a belföld és a külföld valamennyi eseményéről és mindazokról a megmozdulásokról, amelyekről érdekességük vagy kulturálisuk miatt mindenkinek tudnia kell.

Ne feledjük el, hogy a kötelességek és egymásravaltság napjait éljük, de rendszeres és bizakodás napjait is.

Még ma rendezze előfizetési hátralékát fizessen elő az Uj Keletre!

Előfizetési áraink:

1 óra	110. lei
1/4 évre	320. lei
1/2 évre	600. lei
1 évre	1150. lei

Az UJ KELET kiadóhivatala

—A Zsidó Parlamenti Klub felállította bukaresti jogvédő irodáját. A Zsidó Parlamenti Club ezton értesíti a zsidó nagyközönséget, hogy Bukarestben Str. Carol 81 szám alatt jogvédő irodát állított fel, amely a zsidó parlamenti képviselők irányítása alatt fog működni. Az esetleges panaszokkal és kivánságokkal tehát közvetlenül a Parlamenti Club jogvédő irodájához kell fordulni. A Zsidó Parlamenti Klub titkára Kasztner Rezső, az Uj Kelet bukaresti munkatársa.

— Ujra megvizsgálják Clotz elmeállapotát. Párisból jelentik: Glard vizsgálóbíró ma elrendelte Clotz elmeállapotának újabb megvizsgálását. Három hivatalos orvos fogja az elmeállapotát megvizsgálni.

Szombaton este 9 órakor, vasárnap este 10 órakor Tánase nagy revü-társulata a Magyar Színházban.

Ujabb miniszteri rendelet a metylalkohol felhasználásáról. A pénzügyminiszter ma újabb rendeletet küldött szét a metylalkohol (faszesz) felhasználásáról. A rendelet értelmében a faszeszt sem italgártási célokra, sem pedig kölnivíz, szódavíz vagy más toaletteikk előállításához sem szabad felhasználni és a gyárak sem nyers, sem extrafinomított formában (methacold) nem adhatnak ki faszeszt ilyen célokra. Nyers állapotban a faszeszt égetésre lehet kiszolgálhatni, hermetikusan elzárt palackokban, amelyeket megfelelő etikettel kell ellátni, magát a szeszt pedig erősen zöldszíntre kell festeni, hogy megkülönböztethető legyen a többi égetésre szánt denaturált szeszfélektől. Ezt a faszeszt 2 lej illeték terheli és csak külön autorizációval rendelkező vevőknek lehet eladni. Lakások és fénycsövek, valamint más hasonló termékek gyártásához methacold is lehet használni, ha azt előzőleg a törvényes módon előírt módon (sellakkal, terpentinnel, stb.) denaturálják. A denaturálást a pénzügyminisztériumtól kell kérni, ugyanakkor a denaturálószerkelet letétbe kell helyezni a pénzügyigazgatóságnál, hogy mintát vehessenek belőle. Az így denaturált metylalkohol után a li terenként 2 lejes denaturálási díjon kívül 20 százalékos ad valórem illetékkel kell fizetni.

Biztos hatású, enyhe hashajtó a Purgen (Purgó)-Bayer

— A kolozsvári tr. jótékony Nőegylet december havi működése. Házbér és egyéb segélyképen kiosztásra került 3800 lej, árvasegélyben 2830 lej, alkalmi segélyek 4920 lej. A Napközi Gyermekotthonban ellátás alatt volt 125 gyermek akik az élemezésen és gondozáson felül felruházásban is részesültek. Hogy a Nőegylet a felmerülő jogos igényeknek eleget tehesen, intézményeit bővítenie és kiegészítenie kellene, különösen az árvaleányotthont és az agnók otthontát. A Nőegylet ezért kéri azokat a hölgyeket, akik még nem tagjai az együletnek, jelentkezzenek akár szóbelileg, akár levelezőlapon a Gyermekotthonban, Cal. Victoriei 85. sz.

GYÖNGECSONTU, FEJLŐDÉSBE
ELMARADT gyermekeknek gyöngye felmenteknek csukamájolaj helyett élvezetes csemege a porajaku Jemalt.

— A Habima Désen. A Habima nevű zsidó műkedvelő gárda szombaton este dr. Márk Hilel vezetése alatt Désen fog vendégszerepleni. A dési zsidóság nagy szeretettel várja a Habimát, amelynek szép reményekre jogosító gárdája dési szereplésével kezdi meg működését.

— Ujabb gázrobbanás a londoni Cityben. Londonból jelentik: A Cityben tegnap újabb gázrobbanás történt. A City forgalma teljesen megbénult. A gázrobbanás a vízvezetéki fővezeték és a csatornázási vezeték sulyosan megrongálta. Több hatalmas bérház pincéjébe botódult a vízvezeték vize és az uttesten is 30 cm. magasságban áll a víz.

— Javult az angol király állapota. Londonból jelentik: A király állapotáról kiadott orvosi jelentés megállapítja, hogy az uralkodó a tegnap napot nyugodtan töltötte. A helyi állapot javulást mutat és erőbeli gyarapodás is megállapítható.

— Megegyezés készül a pilisvörösvári sztrájkoló munkások és a bányatársulat között. Budapestről jelentik: A népjóléti minisztérium kezdeményezésére ma megindultak a tárgyalások a pilisvörösvári bányászok és a munkaadók között. Az egyiket résztvettek a bányászok kiküldöttjei, val-

Szombaton este 9 órakor, vasárnap este 10 órakor Tánase nagy revü-társulata a Magyar Színházban.

mint a munkaadók, a szociáldemokrata párt és szakszervezetek kiküldöttjei. A tárgyalások ezideig megegyezéssel kecsegtetnek. A megegyezés eddigi fázisa szerint a munkaadók belementek abba, hogy ezentul a vasárnapi munkát külön díjazják, a munkásalakások egyrészt be bevezetik a villanyt és bizonyos bér követeléseknek is eleget tesznek. A tárgyalásokat hétfőn folytatják.

— Siciában tegnap földrengés volt. Siciából érkezett jelentések szerint a városban és környékén tegnap erős föld lökést éreztek. A földrengés szerencsére nem okozott jelentékeny károkat.

— Mexicóban leölték a földművelésügyi államtitkár. Londonból jelentik: A Reuter távirati iroda tudósítója jelenti Mexico-Cityből, hogy Alotoniteo el Alto városban tegnap a politikai jellegű tüntetések alkalmával a zavargók leölték Jos Parres földművelésügyi államtitkár, Hidalgo állam volt kormányzó elnökét. Az államtitkár két párthive is áldozatul esett a zavargásnak.

— A nagyváradi törvényszéken nem 15 hanem 27 doszié tünt el. Nagyváradi tudósítónk jelenti. Tegnap számunkban megirtuk, hogy a nagyváradi törvényszéken mintegy tizenöt darab fontos bűnügyet tartalmazó akta eltűnt. Most kiderült, hogy az eltűnt akták száma 27, amelynek elégetése nagy visszaélésekkel van kapcsolatban. Az ügyek legtöbbje január havában került volna tárgyalásra. A törvényszéken a legelőnyesebb vizsgálatot rendelék el.

— Ujabb vasúti katasztrófa Prága közlemben. Prágából jelentik: A Prága közlemben lévő Lissa állomás bejárati vältójánál sulyos vasúti katasztrófa történt. A nagy ködben a személyvonat vezetője nem vette észre a szemafor tilosra állított jelzését és így belerohant a pályán vesztegélő tehervonatra. A karambol következtében a személyvonat és a tehervonat mozdonya és podgyázkocsia összetört. Négy vasutas azonnal szörnyethalt és a személyvonat 15 utasa életveszélye sérüléseket szenvedett.

— Hétfő óta szakadatlanul folyik a harc Afganisztánban. Londonból jelentik: Kabuli jelentés szerint az afgán kormánycsapatok és a felkelők között az ország több pontján hétfő óta megszakítás nélkül folyik a harc. A főváros környékén a kormánycsapatok erősek és fölünyük kétségtelen. Kalkuttai jelentés közli, hogy Kabul és El-India között újra megszakadt az összeköttetés. Az indiai határ közelében csak kisebb csapatok vannak, de mintegy 100 kilométerre a határtól ágyuharc is folyik, melynek tompa, dübörgő hangját a határmenti indiai városokban és községekben is jól hallják.

— Borzalmas vasúti katasztrófa Angliában. Párisból jelentik: A délangliai vasúti katasztrófának ideérkezett hírek szerint hat halálos áldozata van. A késő délutáni órákig huszonhat igen sulyos sebesültet emeltek ki a vasúti kocsik romjai alól. Legtöbbnek állapota annyira

sulyos, hogy életbenmaradásukhoz alig van remény. A romok eltakarítása tovább folyik. Az utasok állítása szerint a romok között még kell embereket leműk, mert több utas hollétéri velük utazott hozzátartozóik nem tudnak. A pályát csak reggelre tehetik szabaddá. A vizsgálatot a vasut és a rendőrség már bevezették.

— Eltemették Nikolájevics nagyherceget. Párisból jelentik: Nikolájevics Nikoláj nagyherceget tegnap eltemették ideiglenesen a cannesi orosz templomban helyezték nyugalomra. Résztvettek a temetésen a francia kormány képviselőjében Petain marsall, továbbá az olasz és spanyol királyok képviselői, valamint a volt cári család tagjai, a nagyhercegi család és orosz főméltságotok.

— Sikerrel biztatnak a magyarországi petroleumkutatókat. Budapestről jelentik: Hajduszoboszlói jelentés szerint a petroleumkutatók eredményekkel kecsegtet, mert az 1500 méteres mélységben már sikerült olyan iszapot találni, melynek petroleumiszaga van, sőt nagyobb nyomásnak kitéve sűrű barna folyadékot is ereszt. Szakkörök remélik, hogy a még nagyobb mélységben nemcsak nyomokban, hanem kihasználható mennyiségben fognak petroleumot találni.

— Összeomlottak a Borah szenátor ellen emelt vádak. Londonból jelentik: A Reuter távirati iroda washingtoni jelentése szerint a Borah szenátor ellen benéitott vizsgálat ügyében kiküldött bizottság befejezte a vizsgálatot. A bizottság megállapította hogy a vádalságnak nem felelnek meg azok a vádak, melyek szerint Borah szenátor azért csinált propagandát a szovjetnek Ameriká állami jogi elismerése érdekében, mert mind ellopfelei állították, pénzt kapott volna Oroszországból. A vizsgálat eredménye teljesen megfelel a várakozásoknak, mert hiszen Amerikában egy percig sem hitte senki komolyan a szenátor ellen emelt vádat.

— Nagystilű szélhámosság letartóztatása a berlini „Sportpalast”-ban. Berlinből jelentik: Az ugynevezett „Sechstagerennen” alkalmából, amelyet most rendeznek a berlini „Sportpalast”-ban, igen jó fogást csinált a berlini rendőrség. A rendőrség pontosan tudta, hogy a nemzetközi szélhámosságvilágnak olyan tagja van, amelyik egy mozgalmas sporteseményen még akkor is részt vesz, amikor jól tudja, hogy a rendőrség minden pillanában letartóztathatja. A most vasárnap befejezéshez kerülő versenyen a rendőrség szimatja pompás fogást csinált. A rendőrségnek sikerült letartóztatnia Erich Lohbachot, egész Európában körözés alatt álló betörőt, aki az „Arnold” nevű tempelhofi betörő társaságának egyik vezére és akinek a bandája több mint félmillió márka értékű szőrmét rabolt össze betörések útján. Lohrbach igen elegáns és fess fiatalember, akinek a letartóztatása a sportesemények ellenére felzavart közönség körében nagy feltűnést keltett. Lohrbach egy percig sem tagadta, hogy azonos a körözött betörővel s csupán azért könnyörgött a detektiveknek, hogy engedjék meg neki, hogy a verseny befejezéséig a „Sportpalast”-ban maradhasson. A rendőrség emberei természetesen nem teljesítették a világhíres fellépésű betörő kivánságát, hanem azonnal beszállították az Alekxander-platzi ügyészségi fogházba. Ugyancsak ezen a versenyen tartóztatták le Paul Mietzke danzigi hivatalnokot, aki 50.000 zloty és 15.000 danzigi forint elsikkasztása miatt szintén egész Európában körözés alatt áll.

Hirdessen az Uj Keletben

Péntek, 1920. január 11.
Jugo
Macek
a dikta

Belgrad, j
szóló jelenté
rasztpartit
ták a dikta
goztatjuk, h
dig Pribiese
sakkhuzás
megnyilatko
nyilvánvaló
léfődő előtt
mány kinev
rából előke
szállítása.
vát van hi
kezőleg. —
A tegnapi
körvények e
valóvá tehe
ezeknek a c
ság uráni t
nek koránt
H. S. királ
helyzetük n
ban békessé
mek, hanem
tendenciává
jogos igény
yugtalanság
gatlansanak

A horvát
mista nyula
ekapszist
masztják a
vatalos ny

amelyek
adott op
kohlman
rasztpartit
annak le
életrehi

— Ennek
szurditások
Gotta Mace
ányban e
politikus s
ügyminiszte
nevezésnek
hogy a joi
sok a már
tónak meg
látszatot ke
rályság per
szág is ga
az, hogy
pénzügyi k
gara, amely
vazott meg

Horvátors
ra életrehi
szerb centre
késégbeese
mely, ha m
természet
ni Horod
Hogy az u
vátorszag e
lemzőbb képv
horvát képv
hogy ott ta
ajtok előtt
megakadály
szóbor term
sejők erre
s ott tartot
Horvátors
tik a király
Uzonovicsot
ki legelését
párt politik
Radicsot és
ban, hogy
ban.

Jugoszláviában elnémult minden véleménynyilvánítás az új rezsimmel szemben

Macek dr. már cáfolja; hogy Horvátország kedvezően fogadta volna a diktatúrát. Zsivkovics tábornok proklamációban teszi közzé kormány programját

Belgrád, január 10. Már az első arról szóló jelentéseknek, hogy a horvát parasztpárti politikások kedvezően fogadták a diktatúra éjtelebetetését, hangzottak, hogy ez akár Macek, akár pedig Prubisevics részéről csak taktikai alkalmatlanság és semmiesetre sem őszinte megnyilatkozás lehet. Első pillanatban nyilvánvaló volt minden objektív szemlélő előtt, hogy az új jugoszláv kormány kinevezése és a középkor lomtárából előkerült abszolút monarchia visszaállítását, nem hogy Horvátország javát van hivatva szolgálni, hanem ellenkezőleg. — Horvátország ellen irányul.

A tegnapi számunkban közölt rendeltetvények egyes intézkedései is nyilvánvalóvá tettek mindenki előtt, hogy ezeknek a drámai és minden emberméltóság iránti tisztelet híján való törvényeknek korlátszem az a céljuk, hogy az S. H. S. királyság keretén belül sorsuk és helyzetük megjavítását váró népek lelkiellenbékességét és megerősödését keltse, hanem ellenkezőleg, — azzal a tendenciával jöttek létre, hogy minden jogos igényt, minden fájdalmat, minden yugtalanságot a szorongók erejével hallgassanak el.

Koholmány volt Macek optimizmusa

A horvát parasztpárti vezeték optimista nyilatkozataival szemben láplált meglepetést most teljes mértékben alátámasztják azok a horvát részről jött hivatalos nyilatkozatok,

amelyek szerint a Macek dr. szájába adott optimista nyilatkozatok merő koholmányok voltak a horvát parasztpárti miniszter távolabb, mint annak feltétele, hogy a diktatúra életrehozása Horvátország érdekében történt volna.

— Ennek feltétele már azért is az aktualitások világába tartozik, — mondotta Macek dr. — hiszen az új kormányban egyetlen horvát parasztpárti politikus sincs képviselve és bár a pénzügyminiszter horvát ember; ennek a kinevezésnek sincs más célja, mint az, hogy a jolyamattal lév ökölcsontrágyák a már megadott kölcsönök kibocsátásának megnyugtatóra szolgáljon, azt a látszatot kethesse, hogy az S. H. S. királyság pénzügyi szándékát Horvátország is garantálja. Ezzel szemben tény az, hogy Horvátország semmi olyan pénzügyi kötelezettséget nem vállal magára, amelyet a horvát szabor nem szavazott meg.

Ha nem sikerül...

Horvátországban egyébként a diktatúra életrehozását a diktatúra, illetve szerb centralizmus érdekek végső és létezőképpen kísérletkezésének tartják, a mely, ha megvalósul,

természetesen magával fogja hozni Horvátország kiválasztását az S. H. S. állam kötelékéből

Hogy az új intézkedések mennyire Horvátország ellen irányulnak, arra legjellegzetesebb példa az, hogy ma, amikor a horvát képviselők a szaborba mentek, hogy ott tanácskozássra üljenek össze, az ajtó előtt rendőrök jelentek meg, akik megakadályozták, hogy a képviselők a szabor termébe beléphessenek. A képviselők erre a koalíció székházába mentek és ott tartották meg tanácskozásiukat.

Horvátország ellen irányulónak minősítik a királynak főleg azt a lépését, hogy Zvonimirovicsot is miniszterré nevezte ki, a legelősebb ellentéte a horvát parasztpárti politikásoknak s aki annakidején Radicsot és pártját megakadályozta abban, hogy résztvehessen a kormányzásban.

Egyébként a diktatúrikus raison ma megkezdte működését az egész országban. Zsivkovics tábornok, miniszterelnök körtáviratban szövegelt fel az összes hatóságokat, hogy haladéktalanul oszlassanak fel minden olyan pártszervezet, amely a legutóbbi királyi ukázzal ellentétben áll. A minisztériumokban lázas munka folyik az egységesítő törvényeken is, melyeket elkészítésük után azonnal életbe fognak léptetni. Ez is arra vall, hogy a diktatúra kíméletlenül akar megszüntetni minden természet-szerű népi és faji ellentétet az S. H. S. állam nepei között.

Einémult minden vélemény

Zágráb, január 10. A politikai helyzet tisztázódik, a viszonyok konszolidálódnak s az alkotmányváltozás okozta idegesség elmúlik. A sajtó alkalmazkodik a helyzethez s politikai körök az állam új szervezését várják az új kormányrendszertől.

Az újabb kormányintézkedéseket a Vecer, Hrvat és Rijec című napilapok kommentár nélkül közlik, a többi sajtóorgániumok mérsékelt hangon vezércikkben foglalkoznak az eseményekkel. Zágrábban ma egyáltalán lapot sem koboztattak el.

Belgrád, január 10. Politikai körökben elterjedt hírek szerint Zsivkovics tábornok miniszterelnök proklamációban fogja megjelölni kormányának követendő programját.

A lapok nyugodt hangon írják az eseményekről s a fővárosi sajtó olyan külső képet mutat, mintha Belgrádban csak kormány-sajtó lenne.

Ugy látszik a legtöbb, amit a lapok megengedhetnek maguknak az, hogy nem nyilvánítsanak véleményt az aktuális kérdések felett.

London, január 10. A lapok demokrácia-ellenesnek bélyegzik a bírói függet-

Zamatos a biztos, enyhe hatású KOPROL csokoládéhashajtó.

Levegő felhűggesztéséről intézkedő királyi ukázt és aggodalmunkat fejezik ki a felett, hogy a király a katonai kamarilla hatalmába kerülhet.

Hogyan siklott ki a rendőrség kezei közül az erdélyi betörőkirály

Filmbe illő betörőhajtsza a nagyváradi uccákon és a Nagyvárad-Kolozsvári vonaton

(Cluj-Kolozsvár, január 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Világvárosi detektívhistóriák hőseit szegényíti meg érdekességében Kántor Károly erdélyi betörő és szélhámoskirály, akit néhány éve köröz már a kolozsvári rendőrség. Nem egyszer sikerült már nyomára bukkania, megeltni lakhelyét és megszerelni pontos személyleírását, de mikor már csak az utolsó lépés hiányzik és már-már fülönsípték Kántor Károlyt — annak hűlt helyét sem találják sem lakásán, sem a városban, sőt egészen bizonyos, hogy a megszerzett személyleírás sem passzol többé a hallatlanul furfangos csirkefogó alakjára. Kántor Károlynak egyáltalában nem nagy feladat megváltoztatnia önmagát: ha Kántor Károly vesztélyben van, hamárosan Gyulay Pallá változik, szabályszerű okiratokkal felszerelve. Ha pedig Gyulay lába alatt is ég a föld, hirtelen Csegezy Gyula lesz belőle vagy Schwarz Sándor, akik mindannyian szabályos igazolványokkal felszerelt, jólöltözött uriember.

Kolozsvártól Nagyváradra

A változatos nevű és megjelenésű Kántor a csirkelopástól a szélhámosságig minden néven nevezendő bűncselekmény szakembere. Néhány héttel ezelőtt Gyulay néven működött Kolozsváron és pár nappal itt tartózkodása alatt annyi kabátotvalást, szélhámoskodást, besurranást és betörést követett el, hogy a rendőrség bünyügi osztályát napról-napra a legkülönbözőbb feljelentésekkel árasztották el. Draghiciu rendőrségi igazgató a rendelkezésére álló detektívárdával hiába próbálta elszipni Gyulayt. De a nagy erőfeszítéssel folyó nyomozás végül mégis csak a csirkefogó közelébe vitte a detektívet aki megérezve, hogy rövidesen a nyomára bukkannak, hirtelen megszökött Kolozsvárról és Nagyváradra tette át működésének színterét.

Elfogják Kántor feleségét

A kolozsvári rendőrség számára most már csak az maradt, hogy bóttal fusse a megszökött csirkefogó nyomát. Időközben a nyomozó detektívek halomszámra hordták a rendőrségre a Gyulay-Kántor által összelopott holmikát zálogházakból, orgazdaktól és ócskapiaci árusoktól. A

valóságos áruaktár, amit itt összehalmoztak, zakóöltönyöktől irógépig minden elképzelhető ingóságot magában foglal. A feljelentések napokig folytak be a rendőrség bünyügi osztályához. Kántor-Gyulay pedig árkon-bokron futott már...

Az elmúlt hét szombatján aztán hallatlan üdvívalgás verte fel a rendőrség szobáit. Moholeanu detektívönök szombat este a rendőrségre szállította Kántor Károly feleségét, akit az állomáson éppen akkor tartóztatott le, amikor Nagyváradra szóló jegyet váltott magának a pénz tárnál. Az asszony letartóztatásával meg volt adva az első nyom a csirkefogó kézrekerítésére. Rövid kihallgatása alatt az asszony bevallotta, hogy férje Nagyváradon tartózkodik, ahol egy sánta szabónál lakik albrételen.

Üldözés életre-halálra

Moholeanu detektívönök még aznap éjjel Nagyváradra utazott. Néhány óra alatt sikerült kinyomoznia a sánta szabó kilétét, akinél Kántor-Gyulay-Csegezy hónapos szobát bérelt magának. Moholeanu a nagyváradi rendőrség néhány detektívjével indult el, hogy a nagy fogást megcsinálja. Mikor a ház közelébe értek Kántor-Gyulay megneszelt, hogy a rendőrség keresi és észrevételül ki akart osonni lakásából. Az egyik detektív azonban észrevette a menekülő tolvajt és utána vetette magát. Örült hajtsza indult meg az uccán. A detektívek, Moholeanuval az élükön néhány uccán keresztül üldöztek a menekülő tolvajt, aki átjáróházakon és mellékutcákon át próbált elillanni üldözői elől.

Moholeanu detektívönöknek jutott orozslánrszül az, hogy az uccai hajtsza befejezéséül elszipje és a nagyváradi rendőrségre szállítsa Kántort. Az évek óta körözött csirkefogót, mint az erdélyi rendőrségek legnagyobb sikerét emlegették. A kolozsvári rendőrségen hallatlan lelkesedést váltott ki Kántor elfogása, amit Moholeanu azonnal telefonon jelentett Draghiciu rendőrségi igazgatónak. Kántor elfogatásával a betörések és lopások olyan hosszú sorára derítettek volna fényt, amilyenre még nem volt példa a kolozsvári rendőrség életében.

Kántor leugrik a vonatról

Végzetes hibát követett el azonban a nagyváradi rendőrség és ez a tévedés ismét kiszabadította a hatóságok kezei közül Kántort. Az első hibát azzal követte el a nagyváradi rendőrség, hogy az elfogott betörőt nem hita Moholeanu detektívönök megbízható kezeire, hanem azzal boesajtotta utjára a detektívet, hogy előbb kihallgatják Nagyváradon Kántort és csak azután küldik Kolozsvárra saját embereik őrizete alatt. Az elfogás vasárnap történt, a nagyváradi rendőrség pedig, miután a kihallgatást elvégezte egy detektív kíséretében kedden este vonatra ültette Kántort. Az összkötözött kezű csirkefogó néhány állomáson keresztül nyugodtan viselkedett, ami az ügyetlen detektívet annyira megnyugtatta, hogy abszolúte nem figyelt Kántor mozdulataira. Ezt használta ki Kántor és alig hagyta el a vonat Rév állomását, összekötött kézzel kifurakodott a kupéből és a lucskos éjszakában kiugrott a vonatról. A detektív ekkor ahelyett, hogy megrántotta volna a vészféket és azonnal Kántor üldözésére indult volna, meglegedett azzal, hogy a szomszédos állomásról telefonon értesítse a nagyváradi és kolozsvári rendőrségeket a szökésről.

Moholeanu újra nyomon van

Kántor pedig összekötözött kézzel, anélkül, hogy valami baja is történt volna, elmenekült. Az ország rendőrségei hiába örültek a jó fogásnak. A kolozsvári rendőrség pedig, hogy jóvátegye a nagyváradi rendőrség tévedését, újra hozzálát Kántor kézrekerítéséhez. Moholeanu detektívönök újra nyomon van s reméli, hogy rövidesen újra kezei közé keríti Kántort.

— Közegészségügyi előadás a Magánalkalmazottak Szövetségénél, F. hó 11-én, péntek este 8 órakor dr. Bródy Andor kolozsvári fogorvos „A száj, mint a fertőzés kapuja és a szájápolás” címen egészségügyi előadást tart a Magánalkalmazottak Str. Cögálniceanu (volt Farakas-u.) 7. sz. alatti otthonában. Az előadásra szabad a bemenet és ve légeket szívesen látnak.

aradásukhoz... elakarítá... állítása sze... ell emberek... s hollétéről... ik nem tud... yelre tehetik... vasut és a...
cs nagyher... olájevics Ni... eltemették... sz templom... Résztvettek... mány képv... ovábbá az... képvisele... d tagjai, a... z főméltósá...
agyarorszá... apesztől je... ntés szerin... nyekkel ke... res mélység... apot találh... an, sőt na... ü barna fo... ök remélik... égből nem... használható... leumot ta...
szentör el... jelentik. A... gtoai jelen... ellen bein... üldött bi... A bizott... valóságok... lak, melyek... esmétlt pro... rika állati... rt mind el... ott volna... eredménye... zásoknak, ... percig sem... tor elko...
letartóztal... ban. Ber... „Sechst... t most ren... -ban, igen... ndőrség. A... gy a nem... olyan fogja... sportese... ez, amikor... minden pil... nosít vasár... rsenyen a... fogást esi... lt letartó... sz Európá... őt, aki az... örs társai... nek a ban... rka értékű... ések utján... s fiatalam... a sportese... közönség... Lohrbah... y azonos a... azért kö... y engedjék... ejezéséig a... n. A rend... nem telje... betörő ki... szállították... gi foghá... ven tartó... ri hivatal... 00 dand... ntén egész...
elelben

Uj adományok a kolozsvári zsidó Menzának

A kolozsvári zsidó Menza felsegélyezésére beindított országos gyűjtőakció az utóbbi napokban újabb adományokat eredményezett. A karácsonyi vakációt a Menza tagjai arra használták fel, hogy Erdélyszerte gyűjtőakciót rendezzenek. A gyűjtőakciók több-kevesebb eredményt hoztak le. Voltak városok, ahol a kevésszámú zsidóság valamelyes áldozatkészséget mutatott, míg a nagyobb zsidó centrumokban a gyűjtés megdöbbentően gyenge eredménnyel zárult. All ez különösen Szatmárra, ahol a néhány napig tartó intenzív gyűjtőakció alig 3 ezer lejt hozott be, míg pld. a kis Karansebes, nem túlságosan magas összegű adományokkal is elérte a 6 ezer lejt. A gyűjtőakció egyébként szomorú igazolása annak, hogy az erdélyi zsidóság adakozó kedve mennyire alabszállt és még a Menza valóban szomorú helyzete sem győzi meg a zsidókat annak szükségességéről, hogy a zsidó diákságot támogassák.

Az Uj Kelethez az utóbbi napokban a következők küldték be adományokat:

Déva, Orth. Hitközség 1600.—; özv. Messer Leopoldné Chisimeu 1000.—; Kieselstein Mendel, Lunca Bradului 500.—, összesen 3100 lejt.

A Karansebesi gyűjtés eredményei: Grünberger Géza 300.—, Dr. Róth Ernő 500.—, Dr. Halle Ernő 400.—, Dr. Déri Jakab, Pálfi Márton, Radó Lipót, Pollák Miklós, Andor Miksa, Pollák Rezső, Fischer Norbert, Bloch Zsigmond, Szörényi Zsigmond 200—200.— lejt; Goldschmidt Albert, Mihályi Róbert, Princz Jenő, Strausz Izák és József, Mendel Albert, Katz Ignác, Salgó Andor, Freund János, Vas János, Wiener Zsigmond, Stern Abraham, Glück József, Székely Lipót, Donner Jenő, Zipser Adolf, Drach Sámuel, Hahn Henrik, Schwarz Armán, Herczeg N., Petrovsky Mihály, Steinschneider M. és Tsa és dr. Ernst Gyula 100—100.— lejt. Kisebbség 640.—; összesen 6000 lejt.

A karansebesi gyűjtés lelkes és fáradhatatlan lebonyolításáért dr. Déri Jakabnak jár köszönet aki napokig tartó munkával érdemelte ki a Menza hálaát.

A szatmári gyűjtés a következő igen szomorú eredménnyel fejeződött be:

Izr. Nőegylet 600.—, Gulik A. Ferencz 300.—, Szatmármegyei Tpt. 300.—, Dr. Fekete Samu, Jeremiás Zsigmond, Princz Testvérek, Szatmári Hitelbank 200—200 lejt, Dr. Grossmann Sándor, Dr. Buzási, Dr. György, Dr. Guttmann, Vágó Imréné, Ifj. Freund Sándor, Faexport és kereskedelmi ügynökség, Dr. Medner István, Beniger Márton, Földes Manó, Moskovits József, Grünberger Dezső, Dr. Kepes István, Dr. Steiner Imre, Beran Adolf 100—100 lejt; Kisebbség 420.—; összesen 3820 lejt.

A ma kimutatott adományok összege 12,920 lejt.

Szombaton este 9 órakor, vasárnap este 10 órakor

Tánase nagyrevü-társulata a Magyar Színházban.

butor

vásárlás bizalom dolga Ha jó butort akar venni, ne sajnálja az utat Marosvásárhelyre (Tg.-Mures) és tekintse meg

Székely és Réti

Erdélyrészi Butorgyár Rt, hatalmas raktárral. Büssendorfer, Stingl, Wirth, Hoffmann

zongora és pianó gyárak képviselője.

Hittel pes egyéneknek kedvező fizetési feltételek

LEGUJABB

Popovici Mihai pénzügyminiszter ma délután utazik Párisba

A kormány a kedvezőbb londoni ajánlat ellenére is a párisi kölcsönt akarja megkötni

Bukaresti szerkesztőségünk esti telejo njelentése

Egyre észrevehetőbben bontakozik ki a tény, hogy Titulescu, illetőleg az ifju Buzdugan külön londoni kölcsöntárgyalásai érzékeny komplikációkat okoztak a kölcsöntgy helyzetében. Titulescu londoni tárgyalásainak eredményeképpen ugyanis a kormány a londoni piacon kedvező kölcsönajánlatot kapott, ami azonban kontraktarozza a másfél éve húzódó párisi tárgyalásokat Titulescu az angol tárgyalások során teljesen ignorálja a Párisban folyó megbeszéléseket, ami hivatalos körökben különböző kommentálásokra ad alkalmat. Általában az a nézet alakult ki, hogy

a londoni tárgyalások során mid jobban tudók előtérbe Titulescu egyéni politikája.

E pillanatban az a helyzet, hogy ha a kormány a párisi kölcsöntárgyalásokat viszi tető alá, ugy Titulescu joggal élhet a szemreányással, hogy 6 Londonban kedvezőbb feltételű kölcsönt szerzett, míg ha a kormány a londoni ajánlatot

fogadja el, ugy azt Titulescu egyéni érdekének tekintheti.

Ebbe a helyzetbe szervesen kapcsolódik be Buzdugan Alexandrunak mandátumáról való lemondása. Buzdugan csütörtök délután megjelent az egyik bukaresti lap szerkesztőségében, ahol olyan nyilatkozatot adott, mely érdekesen világít rá a kölcsöntárgyalások során felmerült komplikációkra. Buzdugan kijelentette, hogy

meggyőződése szerint cselekszik, amikor nem hajlandó továbbra is résztvenni a kölcsöntárgyalásokon, mert a párisi kölcsön feltételeit súlyosnak és az országra nézve károsnak tartja.

A rendkívül nehéz helyzetben a kormány arra az álláspontra helyezkedik, hogy a másfél éve folyó párisi kölcsöntárgyalásokat minden körülmények között folytatni kell, hogy azok rövid időn belül tető alá kerüljenek. Hivatalos körök szerint nem lehet a lej kurzusát a

tárgyalások mekszakításával és új tárgyalások megkezdésével járó természet-szerű ingadozásoknak kitenni és mindenekelőtt nem szabad szemelőtt tévesztetni azt sem, hogy a Banque de France egésze alatt folyó tárgyalások megszakítása érzékenyen érintené a Románia és Franciaország között fennálló barátságos viszonyt. Epp ezért

a kormány el van tőkélve arra, hogy az esetleges kedvezőbb ajánlatok ellenére is a párisi kölcsön szerződést írja alá, ami most már csak napok kérdése.

Moreau, a Banque de France kormányzója csütörtök délután táviratot intézett a román kormányhoz, amelyben felhívja Popoviciu pénzügyminisztert, hogy azonnal utazzék Párisba a kölcsöntárgyalások végső nehézségeinek elsimítására és a szerződés aláírására. Popoviciu Mihai ma délután Starescu pénzügyi államtitkár és Tutuc egyetemi tanár társaságában Párisba utazott.

Döntő fázisába jutott a francia kormányválság

A radikális szocialisták várakozó állásponton. A párisi szovjetkötet és Briand tárgyalásai

Páris, január 10. A lapok hosszasan kommentálják a belpolitikai válságot. Általános a vélemény, hogy Poincarének meg kell tartania a hatalmat, mert ezt a nemzetközi helyzet követeli. Csak Poincaré és Briand nemzetközi tekintélye záloga annak, hogy a jövőtől és a háborús adósságok kérdését Franciaország érdekeinek megfelelően lehessen megoldáshoz jutni.

Páris, január 10. A radikális balpártiak ma értekezletet tartottak. Az értekezlet döntő jelentőségű a francia belpolitikai válság szempontjából. Az értekezlet elhatározta, hogy bevárják a döntés

előtt Poincaré miniszterelnök nyilatkozatát, amelyet a kormány nevében fog tenni.

A kormány ma délelőtti minisztertanácsot tart és a miniszterelnök ismertetni fogja az interpellációkra adandó választ. Politikai körökben általában a vélemény, hogy a kormány csak abban az esetben mond le, ha a törvényhozás valamelyik házában véglegesen kisebbségben marad.

Páris, január 10. Briand külügyminiszter tegnap este fogadta Dunkalevszki párisi orosz követet s vele hosszabb megbeszélést folytatott. A követ ismertette

a szovjetkormányt Lengyelországhoz intézett ajánlatát a Kellogg-egyezmény zonnali életbeléptetésére szolgáló garancia szerződés megkötése iránt, majd a francia-orosz kereskedelmi kapcsolatokról esett szó.

A Le Matin a követ kihallgatásával kapcsolatosan azt írja, hogy a Szovjet unió megkísérli Románia és Lengyelország utárlását, de ez nem fog sikerülni. A Le Temps szerint a szovjetnek sürgősen külföldi kölcsönre van szüksége s ezért igyekszik közeledni a francia érdeklődésébe tartozó államokhoz.

Berlin egész társadalmi és nyilvános életében érezteti hatását a spanyolnátha-járvány

Berlin, január 10. Berlinben a spanyol náthajárvány óriási méretei nagy nyugtalanságot keltenek. A kórházak és betegsegélyző egyesületek számadatai nem megbízhatók, mert a legtöbb beteg saját lakásán gyógykezelte magát. A nagy áruházak személyzetének több mint 10 százaléka beteg. Az utcai fog-

lalkozást üzők, így villamos és autóbusz-kalauzok, valamint rendőrök között hasonlóan nagy százalékban szedi áldozatait a járvány. Berlin egész társadalmi és nyilvános életében rendkívül depresszív módon érezteti hatását az epidémia.

részt fog venni a nemzeti parasztpárt kolozsvári új klubhelyiségének avaró ünnepségén.

Kósa Mihály kálváriája a választások óta. Nagyvárad tudósítónk jelenti: Kósa Mihály erdőgyoroki lakos a választások alkalmával a dolgozók blokkjára mint szalonfai jelölt volt felvéve. A választások előtt letartóztatott és falujából gyalog vitték Árpádra, onnan pedig Belényesre. Belényesről a nagyváradai ügyészség fogházába kísértek át. Miután az ügyészségen megállapítást nyert, hogy semmiféle bünt nem követelt el, szabadlábrahelyezték. Azonban alig érkezett vissza családjához, ismét elfogták és a kolozsvári hadbíró-ságra vitték. Ártatlansága itt is kidarult, Kósát ismét szabadon engedték. Három nappal ezelőtt Kósát harmadszor is lefogták és bevitték Szalontára, ahol a legsúlyosabb eszközökkel vallatták. A szerencsétlen ember felesége kéreste Majorescu rendőrprefektust, aki megígérte, hogy férje szabadlábrahelyezése érdekében intervenciót fog.

Vajda-Voevod belügyminiszter Kolozsvárra érkezett

(Cluj-Kolozsvár, január 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma délelőtti dr. Buteanu Aurel kabinetigazgató társaságában Kolozsvárra érkezett Vajda Voevod belügyminiszter, akit a pályaudvaron a hatóságok képviselői üdvözöltek. A belügyminiszter a pályaudvarról a

lakására hajtattott. Vajda Voevod magánügyben utazott Kolozsvárra, ahol három napot tölt családja körében, hogy ezalatt az idő alatt az utóbbi időben általa kifejtett hatalmas munka fáradalmait kipihenhesse. Ma délelőtti Vajda belügyminiszter

Hogyan a spar

(Cluj-Koloz) tet tudósítójá részint a Ke a spanyolná mint ismeret dett. Most k metországba pett fel járva amelynek lek a bécsi orvo tott. A kom hogy a spar jen. Pfeifer előtt feltalált lusát és akk nos a spar Közben azon hogy nem m az, amely s orvosi tudor külön kórok betegségnél, is fordulnak zás bacilusos A betegség ben, fejfálas ellenességéb szerint kata fejfájás és a rul. Néhány annak mellé fyoosodik a séggé, ha k nyilvánulnak ban, amely a ra, a fülekr maga a bete (efolyásu, né ideig is elt szág volt a Ban Ameriká A betegség aj. Nincs ug lya ellen, elle geket, hogy Aki nem tel semmiképen emberekkel. kit, hogy sz főgési inge sebrendőjét lözve a ross helyiségekbe tartsa rendt az is, hogy godt legyen ja az ellent sának. Ne le megkaptuk Könnyű s ember alap jók a szalic denekelőtt a galon az á normális hő bad felkelni óra mulva. hívni és ant

Scho tull import minőségbe legolcsóbb zen Calcul Hans Bar Albrecht raka

Ullma vegyi-

Hirdesse

Hogyan védekezzünk a spanyolnátha ellen

(Cluj-Kolozsvár, január 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Nyugateurópa, és részint a Keleten is újból felütötte fejét a spanyolnátha, amely tíz évvel ezelőtt mint ismeretes, rengeteg áldozatot szedett. Most különösen Amerikában, Németországban és Görögországban lépett fel járványszerűen a spanyolnátha, amelynek leküzdése érdekében tegnap a bécsi orvosszövetség konferenciát tartott. A konferencián megállapították, hogy a spanyolnátha okozója ismeretlen. Pfeijer professzor évtizedekkel ezelőtt feltalálta ugyan az influenza bacilust és akkor azt hitték, hogy ez azonos a spanyol nátha kórokozójával. Közben azonban meg lehetett állapítani, hogy nem mindig az influenza bacilusa az, amely spanyolnáthát idéz elő. Az orvosi tudomány mai állása szerint két külön kórokozó működik közre a két betegségnél, de mindkettőnél vegyesen is fordulnak elő spanyolnátha és influenza bacilusok.

A betegség megnyilvánulhat hűlésekben, fejfálasban és a hölműködés rendellenességében. A spanyolnátha rendszerint katarussal kezdődik, amihez láz, fejfájás és a közérzet rosszabbodása járul. Néhány nap alatt elmúlik a láz és annak mellékünete és csak akkor súlyosbodik a spanyolnátha komoly betegséggé, ha komoly komplikációk megnyilvánulnak a nyakhártyagyulladásban, amely átterjed a tüdőre, a gyomorra, a fülkre és más szervekre. Mint maga a betegség, a gyógyulás is gyors lefolyású, némelykor azonban hosszabb ideig is tart. 1918-ban Spanyolország volt a betegség fészke, most azonban Amerikából terjed át Európába.

A betegséget azonban meg lehet előzni. Nincs ugyan széruma a spanyolnátha ellen, ellenben rá kell bírni a betegeket, hogy maradjanak szépen otthon. Aki nem teheti, vonuljon kórházba, de semmiképen se érintkezék egészséges emberekkel. Figyelmeztetni kell mindenkit, hogy szabadon ne köhögjön, ha köhögési ingeret kap tegye kezét, vagy zsebkendőjét szája elé. Mindenki melőzse a rossz levegőt, ne menjen füstös helyiségekbe és otthonát állandóan tartsa rendben és tisztaságban. Fontos az is, hogy a beteg lelkileg nyugodt legyen, mert ez az egyetlen módja az ellentáplálóképesség megszilárdításának. Ne legyünk könnyelműek, de ha megkaptuk a bajt, ne essünk kétségbe.

Könnyű szimptomáknál elég ha az ember alaposan izzad. Ehhez nagyon jók a szalicilpreparátumok és tea, mindenekelött azonban a legszigorubb nyugalm az ágyban. Az ágyból csak a normális hőmérséklet elérése után szabad felkelni és pedig legkorábban 24 óra múlva. Mindenképen orvost kell hívni és annak utasításait kell követni.

Schellackot közvetlen tengerentúli importból minden mennyiségben és minőségben elvámolt raktárról, ab Oradea, legolcsóbban szállít: Thomson & Lehzen Calcutta (India) vezérképviselete: Hans Barske Hamburg-London és I. Albrecht Mainz romániai bizományi lerakata és vezérképviselete:

Ullmann József és Fia
vegyi- és festékárú-import
ORADEA,

Hirdessen az Uj Keletben

Közgazdaság

Két és félmillió passzívával és alig 200 ezer lej aktívával csődöt kért maga ellen a kolozsvári Izvorul Textilelor cég

A hitelezők csalással vádolják az inszolvens céget, mely ellen már árverés és bűnügyi zárlat is volt

(Cluj-Kolozsvár, január 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Bonyolult és a mai gazdasági erkölcsökre jellemző csőd eset foglalkoztatja Kolozsvár kereskedelmi és jogászai körét. A különös eset központjában a kolozsvári volt Széchenyitérien levő Izvorul Textilelor cég áll, amelynek tulajdonosa Beer Szeréna, de a céget állítólag a tulajdonosné férje vezeti. A cégnek 2 és félmillió lej tartozása van. A hitelezők közt szerepel a bécsi Vereinigte Färbereien A. G. 1 millió 200 ezer lejjel, a bécsi M. Friederer cég 53 ezer cseh koronával, azonkívül egész sereg külföldi és belföldi hitelezője van az Izvorul Textilelor-nak.

A bécsi Vereinigte Färbereien jogi képviselője dr. Krausz Imre kolozsvári ügyvéd család címén bűnvádi feljelentést tett a cég ellen, amelyet azzal vádol, hogy augusztus 24-ikén

a Bécsből érkezett áruját mielőtt ki bontotta, vagy az üzletbe szállította volna, már a vámnál eladta

Ernster Mihálynak, aki az árut az Albina Intrepozite közraktárában helyezte le és 500 ezer lej kölcsönt vett fel rá. Ennek ellenére az Izvorul Textilelor az időközben esedékessé vált váltóit nem egyenlített ki és egyetlen banit sem fizetett meg a hitelezőinek, mert a váltók ellen kifogással élt. A kolozsvári ügyész ség, miután a feljelentésben foglalt tény állást beigazoltak találta, elkészítette a vádiratot és a családi perben február 25-ikére a törvényszék ki is tűzte a fő tárgyalást. Krausz Imre dr. a Vereinigte Färbereien megbízásából

ugyanakkor csődöt is kért az Izvorul Textilelor ellen.

Ez az eljárás, valamint a különböző váltóperek egészen mostanáig elhúzódtak.

A cégnél érdeklét nagyhitelezők mind amellet igen nagy jóindulattal kezelték

az ügyeket és mintegy két héttel ezelőtt már ó

majdnem megegyezés jött létre, olyan értelemben, hogy a hitelezők elengadják a cég által felajánlott 25 százalékos kvótát.

De időközben dr. Klein Miksa, a bécsi M. Friederer cég jogi képviselője arra a meglepő felfedezésre jutott, hogy a cég 2 és félmillió tartozásának fedezésére alig 200 ezer lej árú van és azt is elvitték az üzletből és az udvaron levő raktárban helyezték el négy ládában, magát az üzlethelyiséget pedig a cégtulajdonos egy más cégnek akarja kiadni. Ebből a tényből az látszott, hogy a cég a felajánlott 25 százalékos kvótát sem gondolja komolyan megadni a hitelezőknek. A helyzetet közben az is komplikálta, hogy az Izvorul Textilelor egy másik hitelezője,

a bukaresti A. Zwetschenbaum cég árverést kért a késedelmes adós ellen, amelyet január 9-ikére tűzött ki a bíróság.

Az árverés megakadályozására dr. Klein Miksa bűnügyi zárlatot kért az Izvorul Textilelor ellen, amit a törvény szék el is rendelt, arra való hivatkozással, hogy a cég ellen bűnvádi feljelentés is van egy másik hitelező részéről.

Ezzel azonban még nem volt vége a bonyodalomnak, mert az igazi meglepetés csak akkor következett be igazán amikor az adós ma váratlanul megkérte maga ellen a csődöt a hitelezők szerint azért, hogy ezáltal elkerülje a bűnügyi zárlat nyomán megállapítható azon tényállás következményeit, hogy

tartozásaira nincsen még 10 százalékos fedezet sem.

A bíróság helyt adott a kérésnek és a cég ellen elrendelte a csődöt, tömegdönökké dr. Anca Kornél ügyvédet

Szombaton este 9 órakor, vasárnap este 10 órakor Tánase nagyrevü-társulata a Magyar Színházban.

nevezte ki, míg a követelések bejelentésének határidejét február 9-ikében állapította meg.

Az új helyzetre való tekintettel a hitelezők elhatározták, hogy pénteken délután értekezletre ülnek össze.

a további teendők közös megállapítására. Értesülésünk szerint a hitelezők ezutal példát kívának statuálni, amely lyel megakadályozhatják azt, hogy egyes adósok ilyen machinációkkal lerontsák a legális kereskedelem hitelét.

Február 17-ikére hívták össze a Banca Nationala rendes évi közgyűlését. Bukarestből jelentik: Ma tette közzé a Banca Nationala igazgatósága az évi rendes közgyűlésre szóló meghívót. A hivatalos lapban megjelent meghívó szerint a közgyűlést február 17-én fogják megtartani. A közgyűlés napirendjének első pontjaképen az 1928 július 31-én az állammal kötött azon megállapodás jóváhagyása szerepel, amelynek értelmében a megállapodásban felsorolt devizaügyletekből keletkezett és a stabilizáció napján lezárt nyereség, vagy veszteségegyenleg az államot illeti. A mérleg elfogadásán és a felmentvények megadásán kívül a közgyűlés ratifikálni fogja Ion Lapedatu volt pénzügyminiszternek az elhalt I. Capitanovici alkormányzó helyébe történt igazgatói kooptálását.

A nagyváradi Clotild vegyészeti gyár megkapta az iparpártolási kedvezményeket. A nagyváradi Clotild vegyészeti cikkek, festékek, firnisz, lakk, kocsikenőcs és gitgyár a Monitorul Oficial január 8-iki számában megjelent minisztertanácsi határozat szerint megkapta az iparpártolási törvényben előirt kedvezményeket. A gyár, amely Far kas Jakab és Feldmesser Jenő tulajdonát képezi, nemrég szerzte meg a volt Adria-malom hatalmas telkét, ahová igen modernül kibővitve helyezte át üzemét.

*Olcsó gramafon és legjobb lemezek a „Safuruth”-ban Cluj. P. M. Viteazul.

TÖZSDE

A piac változatlan

Valutapiac 1929 január 10 (Rador)

DEVIZÁK	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Newyork
		Nyitás	Zárlat						
Zürich	3215—3216	—	—	49225	3215	11031	13688	65020	1925
Newyork	166—167	51980	51980	2557	166.5	57320	71010	3378	—
London	806—807	251950	252060	12406	807	2731	345070	16385	48500
Páris	653—654	2931	2031	—	652	2242	2779	13207	391
Milano	874—875	2718	271925	13885	872	299950	3722	17679	52362
Prága	492—493	153750	153950	—	495	1697	210575	—	2.6
Budapest	2902—2905	9061	903250	—	2910	—	12402	58905	—
Belgrád	—	91250	91250	—	293	1007	1249	5935	176
Bukarest	—	312	312	1547	—	345	42755	2033	60
Varsó	—	5820	5820	—	1875	64.7	7972	37855	—
Bécs	2340—2342	7308	730750	—	2347	8077	—	475.10	—
Berlin	3965—3968	12349	12359	—	3965	13640	16918	80335	—

Száz lej árfolyama: (utó) Zürich 312, Páris 1547, Budapest 34450, Bécs 42755, Prága 2033

